

Pro Accesibilitate Pro Incluziune Pro Democrație



Subiecte de interes special:

- Interviu cu **Dana Munteanu**, secretara Comisiei Electorale Centrale (CEC): „Fiecare vot poate schimba în bine situația din țara noastră”
- Interviu cu **Ludmila Jalbă**, administratoarea Asociației Părinților Persoanelor cu Dizabilități „Eternitate” din Fălești: „Sper ca viitorul președinte să urmeze o politică incluzivă, pentru ca vocea persoanelor cu dizabilități din Moldova să fie auzită”
- Interviu cu **Mariana Morari**: „Alegătorii cehi m-au urcat pe scări într-un scaun cu roțile electric care cântărea mai mult de 100 kg”
- Interviu cu **Elena Cucuruzeanu**: „Vreau să aleg un președinte cu care să mă pot identifica și cu care să împărtășesc aceleași valori”
- VOX POPULI: „Votez pentru că...”
- 2 221 secții de votare vor fi deschise în ziua alegerilor din 20 octombrie 2024

Fii vocea mea la urnele de vot!!!



Sursa foto: <https://punctul.md>

„Această publicație este editată cu sprijinul Asociației Promo-LEX, din sursele Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat opinia Asociației Promo-LEX și a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).”

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului



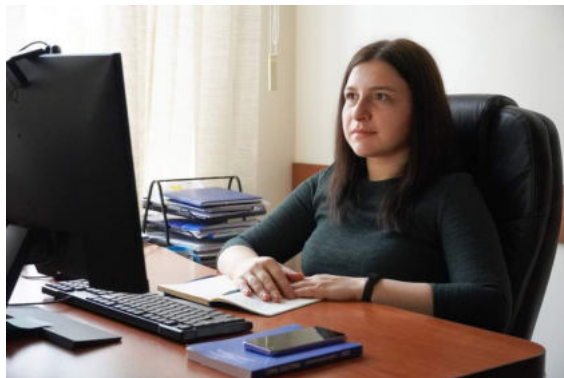
USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Dana Munteanu,
secretara Comisiei Electorale Centrale (CEC):

„Fiecare vot poate schimba în bine situația din țara noastră”

Stimată dna Munteanu, vă rog să ne spuneți ce este nou în alegerile din octombrie 2024?

Pe 20 octombrie 2024, Comisia Electorală Centrală (în continuare CEC) va organiza două scrutine. Astfel, în această toamnă vor avea loc un referendum constituțional republican și alegeri prezidențiale. Ultimul plebiscit constituțional a avut loc în Republica Moldova în 2010, iar alegerile prezidențiale vor fi organizate după modelul scrutinelor anterioare din 2016 și 2020, doar cu unele modificări.



Astfel, pe lângă buletinul de vot cu candidații la președinție, alegătorii vor primi și un buletin de vot pentru referendum, care conține textul integral al amendamentului constituțional și o întrebare cu răspunsurile *Da* și *Nu* corespunzătoare opțiunilor de vot. Suplimentar, pentru acest scrutin CEC a implementat o modalitate alternativă de vot pentru 6 țări – votul prin corespondență.

Alegătorii aflați în Canada, SUA, Norvegia, Finlanda, Suedia și Islanda au posibilitatea de a-și exercita dreptul la vot prin corespondență. Pentru aceasta, trebuie să se înregistreze pe inregistrare.cec.md până pe 6 septembrie curent. Un aspect important, în opinia mea, în acest scrutin este faptul că, pentru prima dată, candidații la funcția de președinte trebuie să prezinte o diplomă academică care să dovedească studii superioare.

Ce este nou anul acesta pentru alegătorii cu dizabilități?

Pentru persoanele cu dizabilități, CEC a aprobat într-o redacție nouă un Regulament cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități (https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Regulament_accesibilitate.pdf).

Acesta conține dispoziții privind amplasarea secțiilor de votare, normele de logistică electorală în secțiile de votare și responsabilitățile autorităților publice, ale concurenților electorali, ale mass-mediei și ale societății civile pentru asigurarea dreptului de vot al persoanelor cu dizabilități.

Spre deosebire de Alegerile Locale Generale din 2023, a fost modificat chestionarul de evaluare a secțiilor de votare. Acum, la CEC este disponibilă *Harta accesibilității* (<https://experience.arcgis.com/experience/88e8f06209354f72bb17b0f2c913f45d>), cu lista secțiilor de votare: respectiv - accesibile, parțial accesibile și inaccesibile.

Alegătorii au termen până la 25 septembrie pentru a-și declara prezența. Pe site-ul cec.md, alegătorii pot verifica la ce secție de votare pot să-și exprime votul.

În cazul în care secția de votare respectivă este inaccesibilă sau se află la o distanță semnificativă de locul în care alegătorul dorește să își exercite dreptul de vot, el poate declara o altă adresă, selectând o secție de votare accesibilă.

Alegătorii cu dizabilități, activi din punct de vedere civic și social, știu de obicei unde le este cel mai convenabil să-și exercite dreptul de vot. În acest caz, ei își pot declara prezența într-o altă locație pentru a facilita votarea.

Dacă un cetățean cu drept de vot nu se poate deplasa la secția de votare din motive de sănătate?

Procedura de vot folosind urna mobilă la domiciliu este valabilă și pentru persoanele cu dizabilități la aceste alegeri. Cu două săptămâni înainte de vot și până la ora 14:00 în ziua dinaintea votului, alegătorii pot depune o cerere la secția de votare la care sunt înscrși.

Această cerere poate fi depusă personal de către alegător, dar poate fi transmisă și prin intermediul unui membru de familie, asistent social sau altă persoană. Cererile pot fi depuse și telefonic sau oral. În ziua votării, cererile pot fi depuse până la ora 14:00 doar cu prezentarea unui certificat medical.

Cum pot alegătorii să folosească semnătura electronică?

Până pe 20 septembrie, cetățenii cu drept de vot pot semna în sprijinul candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova folosind o semnătură electronică. Pentru aceasta, ei trebuie să acceseze Sistemul de informații „Lista de subscripție electronică” de pe platforma se.cec.md.

Autentificarea și semnarea în Sistem este posibilă doar cu ajutorul semnăturii electronice sau mobile, prin Serviciul de autentificare și control acces MPass. Persoanele cu dizabilități care dețin semnătură electronică pot semna pentru candidatul electoral pe care îl consideră cel mai bun.

Un alegător poate semna pentru mai mulți candidați. În cazul în care colectează un număr suficient de semnături electronice, candidatul va fi înregistrat de CEC și inclus în buletinul de vot.

Cum vor avea persoanele cu deficiențe senzoriale acces la informațiile electorale?

Ghidul Alegătorului urmează a fi tradus în limbajul mimico-gestual și sonorizat. Acesta va fi postat pe pagina Youtube și pe pagina Comisiei Electorale Centrale. În fiecare secție de votare vor fi afișate postere cu codul QR. Astfel, atunci când vă apropiați telefonul de ecran, ghidul alegătorului se va deschide în ambele formate.

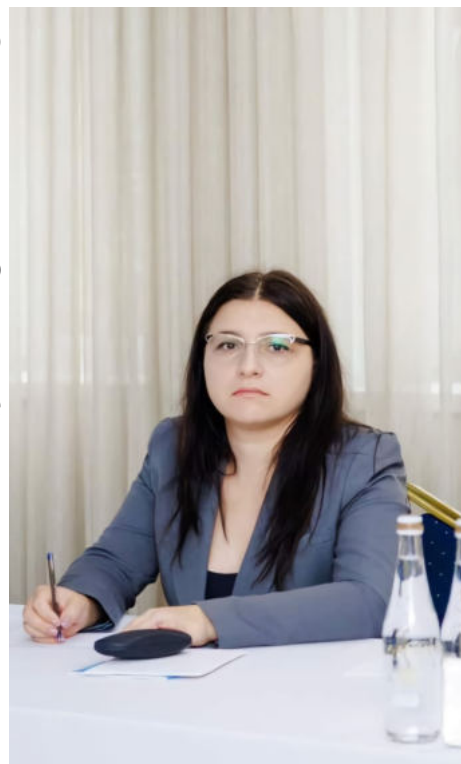
Curând acest Ghid va fi tradus și în format Braille. Vom avea secții de votare unde vor fi instalate camere CCTV - televiziunea cu circuit închis. În același timp, CEC va pune la dispoziția fiecărei secții de votare o machetă a unui plic special pentru a ajuta alegătorii cu deficiențe de vedere să voteze. La fiecare secție de votare va fi instalată o lupă specială pentru a mări textul buletinului de vot.

De asemenea, fiecare secție de votare va fi dotată cu o cabină de vot specială pentru persoanele cu dizabilități. Briefingurile din ziua alegerilor, în cadrul cărora numărul de alegători din secțiile de votare și alte informații necesare vor fi anunțate la fiecare 3 ore, vor fi traduse în limbajul semnelor. De asemenea, toate materialele video informative despre alegerile din acest an vor fi traduse în limbajul mimico-gestual. CEC continuă să depună eforturi pentru a se asigura că toate informațiile sunt accesibile tuturor, inclusiv persoanelor cu nevoi speciale.

Ce va recomanda CEC pentru a îmbunătăți accesibilitatea spațiilor publice?

Îndemn persoanele cu dizabilități să fie active și să își apere drepturile de fiecare dată când nu pot ajunge la școală, grădiniță, spital etc. și să raporteze problema conducerii instituției.

Fiecare dintre noi poate îmbunătăți accesibilitatea prin luarea unei poziții și prin asumarea unui rol activ (prin documentare, prin scrierea unui demers, printr-o adresare oficială la conducătorul instituției în cazul în care o clădire aflată în proprietate publică nu este accesibilă pentru alegătorii cu mobilitate limitată). Și, desigur, voi încuraja fiecare alegător să ia parte la alegeri, pentru că cu fiecare vot se poate face schimbarea.



Te întrebi de ce persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă acces la vot?

- ⇒ **Drepturile fundamentale:** Dreptul de a vota este un drept fundamental al omului. Excluderea persoanelor cu dizabilități de la vot încalcă acest drept.
- ⇒ **Reprezentativitate:** Votul permite persoanelor cu dizabilități să-și exprime opiniile și nevoile. Fără participare, aceste perspective sunt adesea ignorate în procesul decizional.
- ⇒ **Diverse perspective:** Persoanele cu dizabilități aduc viziuni și experiențe unice care pot îmbogăți dezbaterile publice și pot contribui la soluții mai eficiente în politici publice.
- ⇒ **Îmbunătățirea accesibilității:** Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități în procesul electoral poate stimula îmbunătățiri în accesibilitatea locurilor de vot și a procedurilor.
- ⇒ **Empowerment:** Participarea la vot ajută la creșterea încrederii și a autonomiei persoanelor cu dizabilități, promovând sentimentul de apartenență și implicare în comunitate.
- ⇒ **Responsabilitatea socială:** Societatea are responsabilitatea de a se asigura că toate vocile sunt auzite. Votul este un mod prin care comunitățile pot demonstra inclusivitatea și diversitatea.
- ⇒ **Combaterea discriminării:** Accesul la vot pentru persoanele cu dizabilități contribuie la combaterea stereotipurilor și discriminării, promovând o societate mai echitabilă.

Ludmila Jalbă, administratoarea Asociației Părinților Persoanelor cu Dizabilități „Eternitate” din Fălești: „Sper ca viitorul președinte să urmeze o politică incluzivă, pentru ca vocea persoanelor cu dizabilități din Moldova să fie auzită”

Anul trecut, Asociația Obștească „Eternitate” a organizat o misiune de observare a alegerilor. Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Acces egal la alegerile locale 2023”, cu sprijinul financiar al Fundației Est-Europene din fonduri oferite de Suedia.

Arealul geografic de observare a fost reprezentat de raioanele Edineț, Glodeni și Fălești.

Proiectul a implicat în calitate de observatori 15 persoane cu dizabilități (cu dizabilități locomotorii, cu dizabilități intelectuale și psihosociale, cu dizabilități multiple și asociate).

Alegerile au fost monitorizate pe o rază de 15 BESV, amplasate în 11 localități din 3 raioane. Scopul misiunii de monitorizare a fost de a observa și analiza alegerile prin prisma incluziunii persoanelor cu dizabilități.

Conform „Raportului privind observarea Alegerilor Locale Generale din 5 noiembrie 2023 din perspectiva incluziunii dimensiunii de dizabilitate” (<https://aopd.md/raport-privind-observarea-alegerilor-locale-generale-din-5-noiembrie-2023-din-perspectiva-incluziunii-dimensiunii-de-dizabilitate/>), elaborat de AO „Eternitate”, lipsa condițiilor de accesibilitate în clădirile publice constituie un factor discriminatoriu pentru persoanele cu necesități speciale, iar problema accesibilității în clădirile cu destinație publică este o problemă națională. Cum crezi că putem progresa la acest capitol?

Cred că persoanele cu dizabilități ar trebui să vorbească despre problemele cu care se confruntă și să-și apere drepturile, inclusiv dreptul la vot, în mod strategic, legal și bine informat. Atunci când mai multe persoane vor decide să meargă la secțiile de votare, reprezentanții comisiilor din cadrul BSV-urilor vor fi puși mai des în situația de a acorda asistență și sprijin persoanelor cu diverse dizabilități.

Consider că printr-o sensibilizare și informare continuă privind necesitățile persoanelor cu dizabilități, vor începe și ei să acționeze în această direcție și să promoveze accesibilitatea acestor clădiri și instituții publice.

În calitate de părinte, am început mai multe procese de litigare strategică cu statul și m-am adresat Consiliului Egalității (egalitate.md) cu cererea de a construi 2 rampe la instituția de învățământ pe care o frecventează fiica mea. Autoritățile publice din Republica Moldova vor înțelege în cele din urmă că astfel de metode de rezolvare a problemelor de acces pot fi evitate și căile optime pot fi găsite încă de la început.



Promovarea votului electronic ar fi o soluție pentru persoanele cu dizabilități pe viitor, ca să-și exercite mai ușor dreptul la vot?

În opinia mea, votul electronic ar fi o soluție benefică pentru o perioadă scurtă de timp, la fel ca și urna mobilă, dar nu ar trebui luată ca singura soluție. Este important să se elimine bariera infrastructurii neadaptate, întrucât birourile electorale sunt de obicei amplasate în incinta unor instituții publice, cum ar fi casele de cultură, școlile și primăriile.

Este foarte grav faptul că persoanele cu diferite necesități au încă acces limitat la servicii publice, locuri de muncă, educație, cultură etc. Nu vom avea niciodată birouri electorale accesibile decât dacă ne concentrăm pe crearea unei infrastructuri accesibile pentru toți oamenii.

Cum crezi că am putea mobiliza tinerii cu dizabilități pentru a fi mai activi în ziua alegerilor?

Cred că persoanele cu dizabilități ar trebui să fie catalizatori ai schimbării pentru a promova procesul de incluziune, mai ales în zonele rurale, unde vocea lor nu este întotdeauna auzită de autorități, dar nici de societate.

Din păcate, atunci când se organizează alegeri, aceste persoane de cele mai multe ori preferă urna de vot mobilă, deoarece transportul public nu este adaptat, iar instituțiile în care sunt organizate alegerile sunt adesea inaccesibile.

Îmi amintesc cum una dintre tinerele cu dizabilități din Fălești, care a monitorizat Alegerile Locale Generale din 5 noiembrie 2023, mi-a spus că anul trecut lumea era mirată că printre observatori erau și persoane cu dizabilități. Aceasta a fost o experiență importantă pentru acești tineri, fiindcă s-au simțit apreciați prin această participare.

Inclusiv, oamenii care au venit la alegeri s-au bucurat să-i vadă acolo într-un asemenea rol, și nu doar ca alegători de rând. Cred că o soluție bună ar fi ca cei care angajează observatori să aibă drept criteriu selectarea persoanelor cu dizabilități în acest rol.

Persoanele cu dizabilități din Moldova au nevoie de suport continuu prin informare și ghidare. Am înțeles acest lucru, fiind mai mulți ani persoană de sprijin pentru un grup de autoreprezentanți din Fălești. Dar un astfel de sprijin ar trebui să vină din partea persoanelor terțe, și nu de la părinți.

Ce așteptări ai de la viitorul președinte care va fi ales în RM?

Sper că viitorul președinte să implementeze politici incluzive, astfel încât vocile persoanelor cu dizabilități să fie auzite. Din păcate, la noi în țară se mai practică consultări la nivel organizatoric, fără a ține cont de opiniile tinerilor cu dizabilități din mediul rural.

Ce mesaj ai transmite cu privire la alegeri persoanelor cu dizabilități atât din RM, dar și din diaspora?

Mergeți la vot! Este foarte important pentru comunitate să vadă că persoanele cu dizabilități sunt prezente în societate, au drepturi egale și sunt implicate activ în procesul de luare a deciziilor.

Mariana Morari: „Alegătorii cehi m-au urcat pe scări într-un scaun cu roțile electric care cântărea mai mult de 100 kg”

Mariana Morari are 38 ani și este originară din Republica Moldova. De 9 ani tânăra locuiește în or. Praga, unde activează în domeniul administrativ.

Mariana, este Praga accesibilă persoanelor cu dizabilități?

Praga este un oraș cu o infrastructură dezvoltată, care se îmbunătățește în fiecare an. Toate podurile și clădirile noi sunt accesibile pentru persoanele cu mobilitate redusă, ceea ce înseamnă că pot accesa



cu ușurință multe servicii publice și nu am nevoie de ajutorul unui asistent personal. Transportul public în Republica Cehă este, de asemenea, foarte bine dezvoltat.

Desigur, există orașe în Uniunea Europeană care sunt mult mai accesibile persoanelor cu dizabilități decât Praga, întrucât clădirile de aici, în mare parte, datează din sec. XX sau sunt și mai vechi. Prin urmare, nu se permit modificări fundamentale ale acestora, pentru a asigura conservarea patrimoniului arhitectural.

În același timp, numeroase instituții publice conduse de autoritățile locale sau centrale sunt în mare măsură accesibile. Cu toate acestea, instituțiile private decid singure dacă doresc și au capacitatea de a face clădirea accesibilă. De exemplu, atunci când mă adresez managerilor unui restaurant, unde sunt doar câteva trepte, pentru a le recomanda instalarea unei rampe de acces, aceștia îmi răspund că arendează localul și nu pot oferi facilități.

Cum a decurs pentru tine participare la vot atunci când locuiai în RM?

Voterez activ de la vârsta de 18 ani. Când am locuit în Moldova, una dintre principalele probleme pentru mine era să ies din casă. De obicei, tata mă ajuta să urc scările din blocul în care locuiam.

Timp de mulți ani, îmi amintesc că mergeam să votez într-o clădire din sectorul Riscani al capitalei, unde copiii și tinerii veneau în fiecare zi pentru diverse activități, dar care era inaccesibilă deoarece intrarea avea trei trepte. Deși am avertizat întotdeauna cu privire la această problemă în ziua alegerilor, situația a rămas aceeași și nu s-a schimbat.

Ce experiență ai avut în acest sens în Cehia?

În prezent, în Cehia votez la Ambasada Republicii Moldova la Praga. Clădirea e bine amenajată pentru acest proces, dar are foarte multe trepte, pentru că este veche. Când am votat prima dată, am utilizat un scaun rulant electric și convenisem că voi putea vota la parter, fără să urc treptele. Însă, au fost atât de mulți oameni în ziua alegerilor încât mi s-a spus că nu o pot face. Alegătorii m-au urcat pe scări împreună cu scaunul rulant electric, care avea peste 100 de kg, ceea ce evident era riscant și nu mi-a plăcut această experiență.

Ulterior, am venit deja cu un scaun rulant manual, fiind însoțită de prietena mea. Din nou am fost ajutată de oameni să urc acele peste 15 trepte. Anul acesta voi merge la urne împreună cu soțul meu și cred că voi folosi un scaun cu roțile manual. Voi încerca să votez la fel ca data trecută. M-am căsătorit de curând și mi-am schimbat numele de familie. Prin urmare, va trebui să obțin un nou act de identitate în viitorul apropiat, iar acest proces va dura mai mult la Praga. Totuși, pentru a participa la alegeri, nu va trebui să fac o programare pentru a primi un nou document, întrucât Ambasada Republicii Moldova la Praga a răspuns nevoilor mele și va elibera buletinul de identitate fără programare, pentru a reuși în termen până în ziua votării.

Știind de la început că această clădire nu este adaptată pentru scaune cu roțile, de ce nu ai solicitat o urnă mobilă?

În toți acești ani la Praga am putut vota cu o urnă portabilă, dar această opțiune nu mi se potrivește. Sunt o persoană activă și independentă și îmi place să călătoresc în transportul public, care este, de asemenea, foarte accesibil la Praga. Așa că am decis să merg la secția de votare și să votez într-un mod incluziv și cooperant.

Ce soluții crezi că ar putea fi incluse pentru a optimiza procesul de votare în Republica Moldova pentru persoanele cu mobilitate redusă?

Pentru a mobiliza tinerii cu dizabilități să devină activi, nu este suficient să faci votul accesibil în ziua alegerilor. Pentru a-i motiva cu adevărat, este important să le arătăm cum politicile guvernamentale și reprezentanții care vor fi în guvern vor îmbunătăți calitatea vieții acestor persoane și vor face advocacy în această direcție.

Ce așteptări ai de la președintele care va fi ales în Republica Moldova în 2024?

În Moldova, aș vrea să văd un președinte conștient și responsabil, care înțelege bine situația internațională, având în vedere contextul actual. Dacă nu votăm, alții vor face această alegere. Acest octombrie este o mare oportunitate pentru noi să votăm și să ne exprimăm liber opiniile, astfel încât vocile noastre să fie auzite și să aibă un impact pozitiv asupra viitorului țării noastre.



O Zi Decisivă:

Opinii și evocări electorale

Tamara Andrieș, observatoare în r. Fălești, s. Ilenuța la Alegerile Locale Generale din 5 noiembrie 2023: „Multe lucruri depind de dorința, motivația și implicarea activă a fiecăruia dintre noi!”

„Am trăit emoții frumoase în ziua alegerilor. În calitate de observatoare, am fost curioasă să văd cum s-a desfășurat acest proces mai detaliat. A fost o experiență nouă pentru mine. Din acest punct de vedere, cred că am schimbat și stereotipurile sociale create de locuitorii satului Ilenuța în privința persoanelor cu dizabilități.

Mă simt utilă de fiecare dată când particip la diverse activități din comunitate. Pentru a mobiliza tinerii cu dizabilități să fie mai activi în ziua alegerilor, cred că trebuie informați cu privire la vot dacă vrem să facem schimbări și să avem un viitor mai bun. Multe lucruri depind de



dorința, motivația și implicarea activă a fiecăruia dintre noi. La nivel de comunitate, aș dori să vedem schimbări în domeniul accesibilității. Din păcate, multe localități din Republica Moldova se confruntă cu astfel de probleme. Ca persoană utilizatoare de echipament asistiv, fac față acestor provocări zi de zi”.

Svetlana Codreanu, observatoare în r. Edineț, s. Rotunda, la Alegerile Locale Generale din 5 noiembrie 2023: „Fiecare vot contează!”



„Alegerile locale din 5 noiembrie 2023 au fost o experiență frumoasă și utilă pentru mine. Deși au fost bine organizate, unele momente nu s-au luat în considerare și anume: nu am avut pregătit un ecuson cu numele meu de vreme ce sunt observatoare, ca alegător nu eram pe lista electorală, cu toate că nu aveam probleme cu domiciliul din sat.

Ca observatoare, am constatat că localul Casei de Cultură din s. Rotunda unde s-au desfășurat alegerile era inaccesibil, din moment ce până la intrare erau opt trepte, ceea ce mi-a îngreunat urcarea treptelor, nu exista sprijin, nici bară de suport. În ziua alegerilor am

văzut mai multe persoane în vârstă și persoane cu dizabilități care au venit la vot cu însoțitori, în cârje sau cu baston.

Alegătorii cu probleme de vedere au beneficiat de o lupă specială. Cred că putem mobiliza tinerii cu dizabilități pentru a fi activi în ziua alegerilor prin informare, făcând clădirile secțiilor de votare accesibile, promovând exemple frumoase ale tinerilor cu dizabilități care votează pentru prima dată, sporindu-le astfel încrederea că vocea tuturor contează.

Sper cu timpul să fie asigurată accesibilitatea Casei de Cultură din satul Rotunda, să existe o rampă la intrare pentru ca persoanele cu mobilitate redusă ca să poată urca mai ușor treptele.”

Elena Cucuruzeanu: „Vreau să aleg un președinte cu care să mă pot identifica și cu care să împărtășesc aceleași valori”

Elena, de câți ani locuiești în Franța?

M-am stabilit în Franța din 2012, am venit aici să studiez psihologia. Locuiesc în orașul Epinay-sur-Seine. În prezent sunt studentă și caut un loc de muncă. Deși am absolvit cu o diplomă de psihologie în 2017, mi-am continuat studiile în diverse specializări în domeniul psihologiei.

Cum evaluezi gradul de accesibilitate pentru persoanele cu mobilitate redusă în Franța?

Totul este destul de accesibil. Asigurarea accesului la instituțiile guvernamentale este obligatorie prin lege. Majoritatea clădirilor au intrări accesibile, cu excepția unora cu arhitectură mai veche, care sunt mai greu de adaptat. Transportul public este disponibil, dar nu complet. Dacă vorbim despre Paris și regiunea pariziană, majoritatea sistemelor de metrou sunt inaccesibile, deoarece multe stații sunt încă destul de greu de adaptat din cauza designului original.

La moment, o singură linie este complet disponibilă. În schimb, există și alte alternative la transportul public precum autobuzele și trenurile accesibile care, chiar dacă nu sunt pe deplin accesibile, au un serviciu de asistență în gară care să te ajute să te urci și să cobori din tren dacă accesibilitatea deplină nu este garantată.

Există, de asemenea, o oportunitate gratuită de a comanda asistență la stație cu 48 de ore înainte pentru a ajunge la timp la destinație. Călătoresc prin oraș cu autobuzul, singura diferență este că durează puțin mai mult decât cu metroul, dar îmi este mult mai ușor să ajung unde trebuie.

Nu putem spune că este perfect, însă în cea mai mare parte accesibilitatea există și se îmbunătățește în timp. Acest lucru este necesar pentru a mă simți liber atunci când călătoresc, fie în scopuri profesionale, fie pentru a vizita locuri culturale, ieșiri cu prietenii etc. În Franța, mă simt autonomă și mă descurc singură în toate deplasările și activitățile pe care le am.

Care este nivelul de participare a persoanelor cu dizabilități la alegeri în Franța?

Potrivit rezultatelor unui sondaj organizat de Asociația Franceză a Persoanelor cu Dizabilități (APF), cu privire la alegerile din 2022, 67% dintre persoanele cu dizabilități care au participat la sondaj erau sigure că vor merge la vot, iar 17% aproape sigure.

<https://actionspolitiques.apf-francehandicap.org/actualites/presidentielle-2022-handicap-resultats-lenquete-menee-lifop>



Elena, care au fost principalele provocări atunci când ai participat la alegerile din RM?

Cel mai des în timpul alegerilor sunt în Franța, așa că de obicei votez la Ambasada Republicii Moldova la Paris. Una dintre problemele pe care le-am întâlnit este sediul ambasadei, care este inaccesibil. Pentru a ajunge la secția de votare, trebuie să urc scările. De fiecare dată personalul ambasadei sau oamenii care vin la vot mă ajută să urc scările. Bineînțeles, nu ar trebui să apelez la ajutor și să pot ajunge singură la secția de votare, dar sperăm că în timp reprezentanții Ambasadei își vor găsi o locație accesibilă. Oamenii sunt întotdeauna dispuși să dea o mână de ajutor, motiv pentru care nu am ratat nici un scrutin până acum și mi-am exercitat dreptul la vot de fiecare dată.

Spune-ne, te rog, mai multe despre oportunitatea de a vota prin procură (când poți delega un membru al familiei sau o persoană de încredere)

Votul prin procură la alegerile din Republica Franceză este posibil prin efectuarea unei procuri pe o persoană la propria alegere, cu condiția că această persoană să fie înscrisă într-o listă electorală și poate să voteze în locul tău. Pentru a face acest lucru, trebuie să completați un formular în care trebuie să vă indicați numele și prenumele, locul de naștere și localitatea în care ea votează.

Va trebui apoi să prezentați acest formular, de exemplu, la orice comisariat de poliție sau jandarmerie. Dacă nu vă puteți deplasa din cauza spitalizării sau a dizabilității, un ofițer de poliție vă poate vizita acasă sau la instituția unde sunteți pentru a vă verifica identitatea. Acest lucru necesită o cerere sub forma unei scrisori în care confirmați că nu vă puteți deplasa.

Procedura poate fi efectuată și online dacă persoana posedă o identitate electronică. Se poate apela la votul prin procură în cazul în care sunteți absent în ziua alegerilor sau nu vă puteți deplasa. Fiecare cetățean nu poate deține decât o singură procură pentru o persoană.

În Franța, au drept de vot și persoanele sub tutelă, însă dacă decid să apeleze la votul prin procură, în cazul lor nu are voie ca persoana delegată să fie un membru apropiat al familiei. Probabil pentru a evita posibilitatea de a influența decizia celor apropiați, dat fiind faptul că în unele cazuri aceștia pot fi influențați.

Care sunt principalele bariere în calea accesibilității la vot pentru persoanele cu dizabilități?

În opinia mea, cele mai mari obstacole se referă la infrastructură și accesul la cabinetele de vot. Dar, bineînțeles, putem vorbi de transportul în comun și de dificultatea de a ajunge la secția de votare. Lipsa informațiilor și accesul la informații sunt unele dintre obstacolele principale.

Ce soluții crezi că ar putea fi incluse în optimizarea procesului de vot în RM pentru persoanele cu mobilitate redusă?

Asigurarea accesibilității secțiilor de votare și a cabinelor de vot va încuraja, în opinia mea, o mai mare participare la vot, știind că deplasarea la vot nu va prezenta un efort pentru persoanele care au o mobilitate redusă.

În plus, votul prin corespondență ar putea fi o soluție pentru cei care nu se pot deplasa în ziua alegerilor.

Tinerii trebuie să fie informați și implicați în activități care să le dezvolte spiritul civic, înțelegând astfel importanța votului și impactul alegerilor asupra vieții de zi cu zi.

Ce așteptări ai de la viitorul președinte care va fi ales în RM?

Îmi doresc ca președintele ales să continue parcursul european al Republicii Moldova, astfel încât acțiunile și deciziile să corespundă acestui demers, este necesară menținerea unei comunicări eficiente cu reprezentanții internaționali pentru a consolida relațiile și cooperarea cu alte state.

Ce mesaj ai dori să transmiți cu privire la alegeri pentru persoanele cu dizabilități din RM?

Uneori, deplasarea la secția de votare poate prezenta un efort, dar sporește impactul alegerii pe care urmează să o faci. Îi încurajez pe toți să meargă la vot pentru că de fiecare din noi depinde direcția în care vor avansa lucrurile. De aceasta dată avem o dublă responsabilitate, să alegem atât președintele, cât și viitorul curs al țării noastre.

Și când vorbim despre politică, ne referim la tot ceea ce ne înconjoară zi de zi: activitățile noastre, cum funcționează sistemul, administrația, locul de muncă, educația. Totul este gestionat de politici în urma cărora se adoptă legi, iar noi avem ocazia o dată la fiecare patru ani să ne spunem părerea și să facem o alegere referitor la parcursul pe care ni-l dorim și cui îi încredințăm gestionarea acestui parcurs

Merg la alegeri în acest an, pentru că ...

Vreau să aleg un președinte cu care să mă identific și să împărtășesc aceleași valori. Voi merge pentru că vreau un viitor european pentru Republica Moldova și îmi doresc să particip la această decizie foarte importantă pentru țara noastră.

Pe tine ce te motivează să mergi la vot?

Votul este o oportunitate de a influența deciziile care afectează viața cotidiană, de a susține candidați sau partide care reflectă valorile și nevoile mele și de a face auzită vocea celor care poate nu au aceleași oportunități.

Votez pentru că ...



Iuliana Tabacari, Chișinău: „Voi vota, pentru că participarea mea contează și aleg să fiu activă în luarea deciziilor, indiferent de barierele infrastructurale și obstacolele socio-politice cu care mă confrunt ca utilizator de scaun cu rotile. Votul meu contează!”

Stanislav Pivovarciuc, Chișinău :

„Voi merge la vot, pentru că doresc să fac o schimbare, să avem o viață mai decentă și locuri de muncă bine plătite”.



Liliana Rotari, Telenești: „Voi merge la vot pentru că este dreptul și responsabilitatea mea să contribui la viitorul comunității în care trăiesc și să îmi exprim opinia asupra celor care ne reprezintă și a deciziilor care ne afectează pe toți!”

Ilie Bîrca, Glodeni: „Voi merge la vot pentru că este important să îmi exprim opinia. Alegerile influențează direct viitorul țării și al comunității în care trăiesc. Fiecare vot contează și poate aduce schimbări pozitive!”



Elena Crișmari, Strășeni: „Voi participa la vot și la referendumul din 20 octombrie pentru a susține dezvoltarea Republicii Moldova, care sper să susțină integrarea persoanelor cu dizabilități în societate.”

Îndrumați spre succes prin mentorat: Cum au schimbat 11 tineri Advocacy într-un instrument de promovare a drepturilor persoanelor cu dizabilități



Accesibilitatea mediului fizic, educația incluzivă, accesul la studii și servicii, stereotipurile în domeniul dizabilității și violența sunt câteva dintre problemele alese spre soluționare de participanți la proiectul „Inițiativa Judy”. Acesta are ca scop facilitarea incluziunii sociale, economice și politice a persoanelor cu dizabilități din Armenia și Moldova.

Pentru majoritatea dintre ei, a fost prima lor experiență de scriere a unei aplicații de proiect. Ghidați de mentor, tinerii au elaborat o Campanie de advocacy sau de sensibilizare, împărțită pe luni, activități și buget. Cu suportul mentorului, participanții au fost ajutați să identifice activitățile potrivite pentru soluționarea problemelor din comunitatea din care provin. Lucrând activ pentru a-și descrie ideile și contextul problemei, discutând relevanța problemei și consecințele acesteia, tinerii au dezvoltat gândirea strategică.

Mentorul i-au ajutat să completeze corect formularele online și au monitorizat finalizarea acestora. În acest fel, participanții au primit îndrumări despre cum să-și îmbunătățească proiectele în fiecare etapă, rezultând în cele din urmă o propunere completă gata de depunere.

Până la sfârșitul lunii iulie, 11 tineri cu dizabilități au beneficiat de mentorat individual din partea Asociației „MOTIVAȚIE” din Moldova în format online, telefonic și personal, în funcție de nevoile participanților, dintre care 7 și-au depus deja aplicațiile online.

Bursele pentru tineret în cadrul Inițiativei Judy își propun să atragă un spectru cât mai larg de tineri cu dizabilități, în conformitate cu activitățile realizate de Judy Heumann în timpul vieții.

Sursa:

<https://motivatie.md/ro/indrumati-spre-succes-prin-mentorat-cum-11-tineri-au-transformat-advocacy-intr-un-instrument-de-promovare-a-drepturilor-persoanelor-cu-dizabilitati/341>

Pentru alegerile din 20 octombrie 2024 au fost organizate 2 221 secții de votare

Pentru referendumul republican constituțional și alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024 au fost constituite 2 221 secții de votare. Dintre acestea: 1 957 de secții de votare în circumscripțiile electorale din țară, 30 de secții de votare pentru alegătorii din localitățile localitățile din stânga Nistrului și 234 secții de votare - pentru cetățenii cu drept de vot din străinătate.

În circumscripția electorală Chișinău, inclusiv în suburbii, alegătorii vor fi așteptați să-și exercite dreptul la vot la 306 secții de votare.

Lista secțiilor de votare, inclusiv adresele acestora o puteți găsi pe pagina web oficială a Comisiei sau accesând direct linkul: <https://a.cec.md/ro/numarul-circumscripțiilor-electorale-si-sectiilor-de-votare-16217.html>

Pentru a verifica on-line la ce secție de votare sunt arondați, alegătorii pot accesa pagina <https://verifica.cec.md>, butonul „Află unde să votezi”, selectând adresa de domiciliu vor afla informația despre secția de votare asociată adresei.

Mai multe informații despre scrutinele din 20 octombrie 2024 puteți vedea pe pagina web oficială a Comisiei <https://cec.md>, rubricile „Referendum constituțional 20.10.2024” și „Alegeri prezidențiale 20.10.2024”.

Sursa:

<https://s9.ro/25m1>



The infographic features a blue header with the text "Referendum republican constituțional și alegeri prezidențiale din 20 octombrie 2024" and the logo of the Central Electoral Commission of the Republic of Moldova. The main text, set against a background of a city street, reads "2 221 secții de votare vor fi deschise în ziua alegerilor". An inset image shows a white ballot box with the national emblem.

2 221
secții de votare vor fi
deschise în ziua
alegerilor



Proiectul „Alegeri libere și incluzive pentru o democrație funcțională în Moldova”

„Această publicație este editată cu sprijinul Asociației Promo-LEX, din sursele Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat opinia Asociației Promo-LEX și a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).”

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Redactori: Victoria Boțan, Mariana Țîbulac-Ciobanu, Maria Balan